

Предложения на ПП Зелените към Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за управление на отпадъците (публикуван на 16.12.2015 г.)

Предложение 1 – промяна в чл. 3, ал. 5, както следва: Когато са налице безспорни доказателства, *включително анализно свидетелство от сертифицирана лаборатория за изпитване на състава*, че даден отпадък, който е включен в списъка за опасни отпадъци, не проявява никое от изброените в приложение 3 свойства, той може да бъде считан за неопасен.

Мотиви: Предложената промяна цели да зададе минимално доказателство на базата на което да може да се преквалифицира даден отпадък от опасен в неопасен. Без подобно уточнение фразата „безспорни доказателства” подлежи на свободна интерпретация, която може да доведе до необосновано преквалифициране на опасни в неопасни отпадъци, водещо със себе си значителен риск за околната среда и човешкото здраве.

Предложение 2 – създаване на нов член 5а, както следва:

- (1) Въвеждат се данъчни облекчения и други финансови стимули за компании, които влагат в своето производство продукти и материали, считани преди това за отпадъци. Такива приоритетни материали са неопасни отпадъци от строителна и разрушителна дейност, хартия, пластмаса, стъкло, кухненски (биологични) отпадъци от домакинствата, утайки от пречистване на отпадъчни води, автомобилни гуми и текстил.
- (2) Посочените в ал. 1 стимули не се отнасят за случаите на оползотворяване чрез изгаряне.
- (3) Посочените в ал. 1 стимули се въвеждат чрез наредба на Министерски съвет.

Мотиви: Рециклирането е най-благоприятния начин на оползотворяване на вече генерирани отпадъци. Чрез рециклирането не само се елиминира нуждата от изгаряне или заравяне на отпадъците, методи на управление на отпадъците свързани със силно негативни въздействия върху околната среда и човешкото здраве, но и се спестява използването на ценни и в много случаи изчерпаеми първични ресурси. За да се стимулира обаче рециклирането е необходимо да се създаде пазар на вторичните продукти, резултат от рециклирането. Предложеният текст прави именно това – създава стимули за компаниите да използват продукти и материали, които преди това са били считани за отпадъци, вместо да използват първични суровини. Без наличие на подобни стимули системата за управление на отпадъците е обречена да гравитира към най-неблагоприятните методи на управление (инсинерирание и депониране), защото дори да се създаде най-ефективната система за разделно събиране и преработка на

рециклируеми отпадъци, ако няма пазар за тези преработени суровини, то те в крайна сметка ще отидат в инсинератора или в депото.

Предложение 3 – промяна на чл. 6, ал. 1, както следва: *При създаването на политики, планове и програми за управлението на отпадъците, както и при прилагането им от компетентните органи по този закон и от лицата, при чиято дейност се образуват и/или третират отпадъци, се прилага като приоритетен ред следната йерархия за управлението на отпадъците.*

Мотиви: С това предложение за промяна се набляга на важността на йерархията за управление на отпадъците като се подчертава необходимостта тя да се спазва както при създаването на политики и стратегически документи (планове и програми), така и при тяхното практическо прилагане. Без подобно уточнение чл. 6 остава твърде общ и позволява по-лесна дерогация от йерархия за управлението на отпадъците, която е централна в Директива 2008/98/ЕС (Директивата).

Предложение 4 – промяна на чл. 6, ал. 2, както следва: Отклонения от йерархията, *описана в ал. 1*, се допускат само за специфични потоци от отпадъци, когато това се основава на съображения, свързани с жизнения цикъл на отпадъците, във връзка с цялостното въздействие на образуването и управлението на такива отпадъци. *Всяко предложение за отклонение от йерархията задължително се съпътства от оценка на жизнения цикъл, извършена и сертифицирана по ISO стандартите.*

Мотиви: Добавянето на изискване за задължително извършване на стандартизирана и сертифицирана оценка на жизнения цикъл в случаите, в които се предлага отклонение от йерархията на управление на отпадъците, ще гарантира, че подобни отклонения няма да са водени от субективни, икономически или корупционни съображения, а ще са базирани на неоспорими факти и съображения представени в рамките на стандартизирана оценка на жизнения цикъл. Надяваме се, че това ще направи отклоненията от йерархията по-скоро изключения, отколкото правило.

Предложение 5 – промяна на чл. 6, ал. 3, както следва: При прилагането на йерархията по ал. 1 се вземат предвид общите принципи за опазване на околната среда, като предпазни мерки и устойчивост, техническата осъществимост и икономическата приложимост, опазване на ресурсите, както и цялостното въздействие върху околната среда, човешкото здраве, икономиката и обществото в съответствие с чл. 1, ал. 1 и 3, *и при обезпечаване на най-благоприятните за околната среда резултати като цяло.*

Мотиви: Настоящия текст на чл. 6 не съдържа изискването, заложено в Директивата, че „*държавите-членки предприемат мерки за насърчаване на вариантите, които обезпечават най-благоприятните за околната среда резултати като цяло.*” Липсата

на тази аргументация би позволила лесна дерогация от йерархията, което не би позволило България да се превръщане „в рециклиращо общество с високо равнище на ефективност при използването на ресурсите”, както е заложено в Директивата.

Предложение 6 - промяна на чл. 7 ал. 1, както следва: Лицата, при чиято дейност се образуват отпадъци, и притежателите на отпадъци ги третират самостоятелно *в съответствие с йерархията по чл. 6, ал. 1 и чл. 1, ал. 3*, или ги предоставят за събиране, транспортиране и третиране на лица, които имат право да извършват тези дейности в съответствие с този закон. “

Мотиви: Важността на йерархията за управление на отпадъците трябва да се изтъква навсякъде с цел насърчаване прилагането ѝ и постигането на целите за рециклиране.

Предложение 7 – промяна на името на Глава II, Раздел II от „отговорност на производителя” на „разширена отговорност на производителя”

Мотиви: Чл. 13 на проекто-закона цели транспониране на чл. 8 от Директива 2008/98/ЕС, който е със заглавие „разширена отговорност на производителя”. Използването на целия термин ще отговаря по-пълно на съдържанието и смисъла на текстовете, включени в този раздел.

Предложение 8 – промяна на чл. 13, ал. 4, както следва: При прилагане на разширената отговорност на производителя се вземат предвид техническата осъществимост, икономическата приложимост цялостното въздействие върху околната среда и човешкото здраве, въздействието в социален аспект и необходимостта от гарантиране на добро функциониране на пазара, *на основата на следните документи – оценка на жизнения цикъл, извършена и сертифицирана по ISO стандартите и анализ разходи-ползи, в който са отчетени социалните и обществени ползи.*

Мотиви:

- Перифразирането на съществуващия текст цели по-голяма яснота при изброяването на факторите, които трябва да се вземат под внимание при прилагането на разширената отговорност на производителя.

- Предложеното допълнение се прави с цел въвеждане на конкретни критерии, на базата на които да се гарантира, че мотивите за «техническата осъществимост, икономическата приложимост цялостното въздействие върху околната среда, човешкото здраве, въздействието в социален аспект» се базират на факти и анализи, а не на субективни мнения.

Предложение 9 – допълване на чл. 19, ал. 1, както следва: Кметът на общината, организира управлението на битовите и строителни отпадъци, образувани на нейна територия, съобразно изискванията на този закон и наредбата по чл. 22, **и съобразно йерархията за управление на отпадъците.**

Мотиви: Важността на йерархията за управление на отпадъците трябва да се изтъква навсякъде с цел насърчаване прилагането ѝ и постигането на целите за рециклиране.

Предложение 10 – допълнение на чл. 19, ал. 3 т. 3, както следва: Почистването на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване, **и разделното събиране на биоразградими отпадъци, генерирани в резултат на тези дейности.**

Мотиви: Разделното събиране на отпадъчна биомаса от градинки и паркове е необходимо, за да може да се постигне целта заложена в чл. 31, ал. 1, т. 2.

Предложение 11 – промяна на чл. 19, ал. 3, т. 5, както следва: организиране на **разделното** събиране, оползотворяването и

Мотиви: С предложеното допълнение се подчертава необходимостта от разделното събиране на строителните отпадъци, с цел по-голяма чистота и по-ефективното има оползотворяване.

Предложение 12 – промяна на чл. 19, ал. 3, т. 6, както следва: разделното събиране на битови отпадъци на територията на общината най-малко за следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси, стъкло **и биологични отпадъци;**

Мотиви: Без въвеждане на разделно събиране на биологичните отпадъци от домакинствата ще е невъзможно постигането на целта заложена в чл. 31, ал. 1, т. 2 за редуциране на биоразградимите отпадъци с 75% до 2020 г.

Предложение 13 – нова точка 8а към чл. 19, ал. 3, както следва: съдействие за създаване на центрове за повторна употреба и поправка и подготовка за повторна употреба.

Мотиви: Повторната употреба е един от най-ефективните начини за предотвратяване образуването на отпадъци. Би следвало кметовете на населените места да полагат целенасочени усилия за стимулиране на този най-екологосъобразен начин на управление на отпадъците.

Предложение 14 – допълнение на чл. 19, ал. 3, т. 11: осигуряване на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци, отпадъци от черни и цветни метали (ОЧЦМ), *текстил* и други във всички населени места с население, по-голямо от 10 000 жители на територията на общината, и при необходимост в други населени места.

Мотиви: Би следвало да се вмени на местната власт задължение за осигуряване на площадки за събиране на текстил, тъй като това е масово разпространен отпадък, за който обаче не се прилага разширена отговорност на производителя.

Предложение 15 – нова алинея 3а в чл. 19, както следва: Кметът на общината изпълнява изискванията на ал. 1, ал. 2 и ал. 3 при непрекъснат диалог със заинтересуваните страни и органи, както и с широката общественост.

Мотиви: Това предложение транспонира изискванията на Член 4 т. 2 на Член 21 на Директивата да се гарантира прозрачността на изготвянето на законодателството и политиките в областта на отпадъците и да се осигури участието на гражданите и на всички заинтересувани страни в този процес, както и в разработването на планове и програми за управление на отпадъците и за предотвратяване образуването на отпадъци.

Предложение 16 – въвеждане на нова алинея 2 в чл. 21, както следва: Кметът на общината изпълнява изискванията на ал. 1 прозрачно и в непрекъснато сътрудничество със заинтересуваните страни и органи и с широката общественост.

Мотиви: Това предложение транспонира изискванията на Член 4 т. 2 на Член 21 на Директивата да се гарантира прозрачността на изготвянето на законодателството и политиките в областта на отпадъците и да се осигури участието на гражданите и на всички заинтересувани страни в този процес.

Предложение 17 – въвеждане на нова алинея 3 в чл. 22, както следва: Общинският съвет изработва наредбата от ал. 1 в тясно сътрудничество с всички заинтересовани страни и органи, както и с участието на широката общественост.

Мотиви: Това предложение транспонира изискванията на Член 4 т. 2 на Член 21 на Директивата да се гарантира прозрачността на изготвянето на законодателството и политиките в областта на отпадъците и да се осигури участието на гражданите и на всички заинтересувани страни в този процес.

Предложение 18 – промяна на чл. 23, ал. 1, както следва: Общините, включени във всеки от регионите по чл. 49, ал. 9 и заинтересуваните страни от обществеността и

бизнеса създават регионална система за управление на отпадъците, състояща се от регионално депо и/или други съоръжения за третиране на отпадъци.

Мотиви: Член 4(2) от директивата задължава страните членки да гарантират прозрачността на изготвянето на законодателството и политиките в областта на отпадъците, като осигуряват участието на гражданите и на всички заинтересувани страни в този процес, както и в самото управление.

Предложение 19 – промяна на чл. 24, ал. 6, както следва: Регионалното сдружение е юридическо лице със седалище в общината, която е собственик на терена, върху който е изградено или се предвижда изграждането на **съоръжението за третиране на отпадъци**, или която има учредено право на строеж.

Мотиви: В настоящия си вид, текстът на чл. 24, ал. експлицитно поставя депонирането като основен вариант за управление на отпадъците, което е в остро противоречие с йерархията за управление на отпадъците.

Предложение 20 – въвеждане на нова алинея 6 към чл. 25, както следва: Срещите на общото събрание на регионалното сдружение са отворени за заинтересованите страни и широката общественост като на всяка среща се предоставя време за изказване на техни представители.

Мотиви: Това предложение транспонира изискванията на Член 4 т. 2 на Член 21 на Директивата да се гарантира прозрачността на изготвянето на законодателството и политиките в областта на отпадъците и да се осигури участието на гражданите и на всички заинтересувани страни в този процес.

Предложение 21 – допълнение към чл. 26, ал. 5 (в края), както следва: *Протоколите от срещите се правят обществено достъпни чрез интернет страниците на общините, включени в регионално сдружение, в срок от една седмица след провеждане на срещата.*

Мотиви: Това предложение транспонира изискванията на Член 4 т. 2 на Член 21 на Директивата да се гарантира прозрачността на изготвянето на законодателството и политиките в областта на отпадъците и да се осигури участието на гражданите и на всички заинтересувани страни в този процес.

Предложение 22 – въвеждане на нова алинея 3а към чл. 29, както следва: Опасните отпадъци, включително опасните отпадъци от домакинствата, задължително се събират и третират разделно. Върху потоците опасни отпадъци се прилага разширената отговорност на производителя.

Мотиви: Въвеждането на задължително изискване за разделно събиране и третиране на опасните отпадъци, включително на опасните отпадъци от домакинствата ще способства за гарантиране на опазването на околната среда и на човешкото здраве при управлението на отпадъците, както и за повишаването на чистотата и качеството на събираните за рециклиране рециклируеми отпадъци и за компостиране биологични отпадъци.

Предложение 23 – промяна на чл. 30, ал. 2, както следва: Разделното събиране на отпадъците задължително се осъществява при източника, включително и на биологичните отпадъци, с цел постигане на ефективно и висококачествено рециклиране и компостиране. Ако разделното събиране при източника е технически, екологически и/или икономически неприложимо, то това задължително се демонстрира чрез извършване на анализ разходи-ползи, с отчитане на социалните и обществени ползи и сертифицирана по ISO стандартите оценка на жизнения цикъл (ОЖЦ), като също така се демонстрира, че материалите събирани без система за разделно събиране гарантират необходимите стандарти за качество на съответните рециклиращи сектори.

Мотиви: Настоящият текст на чл. 30 ал. 2 на проекто-закона не въвежда реално изискване за разделното събиране на отпадъците при източника, а напротив - прави разделното събиране да изглежда като нещо, което трябва да се прави по изключение, а не като правило. За да се превърнем в „рециклиращо общество”, както е заложено в Директивата, е необходимо да се осигури, че във всички възможни случаи рециклируемите отпадъци трябва да се събират разделно още при източника, за да се осигури тяхната чистота, което тъй като чистотата на рециклируемите материали определя търсенето, цената и надеждността им.

Предложение 24 – допълнение на чл. 33, ал. 2, както следва: Отпадъците от хартия и картон, стъкло, пластмаси, метали *и биологичните отпадъци*, образувани от търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради, се събират разделно.

Мотиви: За да се постигне достигане на целта, заложена в чл. 31, ал. 1, т. 2 е необходими въвеждане на разделно събиране на биологични отпадъци при източниците на генериране.

Предложение 25 – въвеждане на нов член 33а: Биологичните отпадъци, разделно събрани от домакинствата, търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради, се третират чрез компостиране или анаеробно разграждане, по начин, който осигурява висока степен на защита на околната среда и създава материали безопасни за околната среда, които да се употребяват в земеделието и градинарството.

Мотиви: Предложеният нов член на практика транспонира изискванията на чл. 22 от Директивата.

Предложение 26 – въвеждане на нов член 34а, както следва: Забранява се изгарянето на отпадъци без оползотворяване на енергията. За да се приеме изгаряне на отпадъци за оползотворяване, то трябва да отговаря на описанието на дейност R1 от Приложение 2.

Мотиви: Изгарянето на отпадъци е съпроводено със значителни рискове за околната среда и човешкото здраве. Когато изгарянето не се извършва с оползотворяване на генерираната енергия то на практика представлява обезвреждане на отпадъците, но по метод, който в някои аспекти е по-опасен от депонирането.

Предложение 27 – допълване на чл. 49, ал. 4, т. 6, както следва: мерки за подпомагане на повторната употреба на продуктите и на дейности по подготовка за повторна употреба, по-специално *чрез въвеждане на адекватни механизми за отсяването на продуктите подходящи за повторна употреба във възможно най-ранна фаза и най-добро състояние*, насърчаване създаването на мрежи за повторна употреба и поправки и подкрепата за тях, използването на икономически инструменти, критерии за доставка, *въвеждането на* количествени цели *за повторна употреба* или други мерки

Мотиви: Предложеното допълнение набляга на необходимостта за събиране на продуктите, подходящи за повторна употреба преди те да бъдат увредени, което да направи невъзможна тяхната повторна употреба.

Предложение 28 – въвеждане на нова т. 8а към чл. 49, ал. 4: Мерки въвеждащи данъчни облекчения и други финансови стимули за компании, които използват в своето производство продукти и материали, считани преди това за отпадъци. Такива приоритетни материали са неопасни отпадъци от строителна и разрушителна дейност, хартия, пластмаса, стъкло, кухненски (биологични) отпадъци от домакинствата, автомобилни гуми и текстил.

Мотиви: Рециклирането е най-благоприятния начин на оползотворяване на вече генерирани отпадъци. Чрез рециклирането не само се елиминира нуждата от изгаряне или заравяне на отпадъците, методи на управление на отпадъците свързани със силно негативни въздействия върху околната среда и човешкото здраве, но и спестява използването на ценни и в много случаи изчерпаеми първични ресурси. За да се стимулира обаче рециклирането е необходимо да се създаде пазар на вторичните продукти, резултат от рециклирането. Предложеният текст прави именно това – създава стимули за компаниите да използват продукти и материали, които преди това са били

считани за отпадъци, вместо да използват първични суровини. Без наличие на подобни стимули системата за управление на отпадъците е обречена да гравитира към най-неблагоприятните методи на управление (изгаряне и депониране), защото дори да се създаде най-ефективната система за разделно събиране и преработка на рециклируеми отпадъци, ако няма пазар за тези преработени суровини, то те в крайна сметка ще отидат в инсинератора или в депото.

Предложение 29 – допълване на чл. 49, ал 4, т. 11, както следва: мерки за насърчаване прилагането на варианти за управление на отпадъците, които обезпечават най-благоприятните за околната среда резултати като цяло, в съответствие с йерархията за управление на отпадъците по чл. 6, ал. 1, *като извършване на оценка на жизнения цикъл на управлението на отпадъците изготвена и сертифицирана по ISO стандартите, в случаите, в които приоритетно са заложили оползотворяване чрез изгаряне и обезвреждане като методи на управление на отпадъците.*

Мотиви: Утвърждаване на йерархията за управление на отпадъците.

Предложение 30 – допълване на чл. 49, ал. 4, т. 16, както следва: мерки за прилагане на разяснителни кампании и предоставяне на информация, насочена към широката общественост или към специфични групи от потребители *и въвеждане на критерии за оценка на ефективността на проведените разяснителни кампании.*

Мотиви: Понастоящем, един от основните проблеми на системата за разделно събиране на отпадъците от опаковки е липсата на адекватни разяснителни кампании. За да не се повтаря това е необходимо плановете за управление на отпадъците да включват критерии за ефективност на проведените разяснителни кампании.

Предложение 31 – промяна на чл. 49, ал. 7, както следва: Планът по ал. 1 включва и мерки за създаване на интегрирана и адекватна мрежа от съоръжения и инсталации за рециклиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъци:

1. чрез прилагане на най-добрите налични техники, методи и технологии, осигуряващи висока степен на защита на човешкото здраве и околната среда;
2. чрез разполагане на съоръженията и инсталациите възможно най-близко до източниците на образуване на отпадъците.

Мотиви: Настоящият текст на чл. 49, ал.7 е освен неясен и объркващ, но и поставя обезвреждането пред оползотворяването и изпуска рециклирането.

Предложение 32 – промяна на чл. 49, ал. 9, както следва: С плана по ал. 1 се определят регионите, включващи общините, които ползват общи съоръжения за управление на отпадъци.

Мотиви: Настоящият текст на чл. 49, ал. 9 експлицитно поставя депонирането като основен вариант за управление на отпадъците, което е в остро противоречие с йерархията за управление на отпадъците.

Предложение 33 – допълване на чл. 50, ал. 2, както следва: В случаите, в които програмата е част от плана за управление на отпадъците, мерките за предотвратяване на отпадъците следва да бъдат ясно отделени.

Мотиви: Предложеното изискване фигурира в Директивата и не е транспонирано от настоящия проекто-закон.

Предложение 34 – допълване на чл. 50, ал. 3, преди т. 1, както следва: цели за предотвратяване на отпадъците.

Мотиви: Предложеното изискване фигурира в Директивата и не е транспонирано от настоящия проекто-закон.

Предложение 35 – допълване към чл. 50, ал. 3, т. 2 (в края), както следва:..които целят прекъсване на връзката между икономическия растеж и образуването на отпадъците.

Мотиви: Предложеното допълнение внася пояснение и напомня за целта на мерките, които трябва да фигурират в програмата за предотвратяване образуването на отпадъци.

Предложение 36 - въвеждане на нова точка 3б към чл. 50, ал. 3, както следва: отделни специфични мерки насочени към домакинствата, към всички нива на държавната администрация и към бизнеса;

Мотиви: Предложеното гарантира, че програмите за предотвратяване на отпадъците ще съдържат мерки, които са специфично насочени към основните компоненти на обществото, т.е. че няма да има компонент, който да е изпуснат.

Предложение 37 – допълване на т. 12 на Приложение 4 към чл. 50 (в края), както следва: ...фокусирани върху намаляване на потреблението на ресурси и *стимулиране на по-устойчиво потребление*.

Мотиви: Въвеждане на по-голяма яснота и специфика.

Предложение 38 – въвеждане на нова ал. 3 към чл. 51, както следва: *Проектите за плана по чл. 49 и програмата по чл. 50, както и окончателните документи*, се публикуват на интернет страницата на МОСВ.

Мотиви: Направеното предложение способства за транспониране на чл. 31 на Директивата.

Предложение 39 – въвеждане на нова алинея 5а към чл. 52, както следва: Програмата се изработва в тясно сътрудничество с всички заинтересовани страни и органи, както и с участието на широката общественост.

Мотиви: Това предложение транспонира изискванията на Член 4 т. 2 на Член 21 на Директивата да се гарантира прозрачността на изготвянето на законодателството и политиките в областта на отпадъците и да се осигури участието на гражданите и на всички заинтересувани страни в този процес.

Предложение 40 – замяна на ал. 2 и ал. 3 от чл. 98 със следната нова алинея: Забранява се вноса на отпадъци предназначени за изгаряне и депониране на територията на република България.

Мотиви: Изгарянето на отпадъците е съпроводено със значителни рискове за околната среда и човешкото здраве и не е обосновано от икономическа и екологична гледна точка България да се превръща в сметище на други страни.

инж. Костадин Деянов

Координатор Нулеви отпадъци

ПП Зелените

